

100% DUURZAAM EEN UTOPIE?

Nederlandse importeurs streven ernaar hun houtinvoer 100% duurzaam te maken. Tegelijk is het certificeren van hardhout in tropenlanden (te) duur en wil de eindgebruiker er niet extra voor betalen. Het aandeel van gecertificeerd tropisch hardhout neemt dus af. Daarom vragen we vier organisaties: Is 100% duurzaam geproduceerd hout haalbaar of een utopie? Is de daling van het aandeel duurzaam tropisch hout een trendbreuk? En wat is daaraan te doen?

‘100% DUURZAAM IS HAALBAAR’

Mark van Benthem,
directeur Stichting Probos, Wageningen

“100% duurzaam is haalbaar. Het hangt af van hoe geïnteresseerd zowel de sector zelf als de afnemers zijn. De branche moet ervoor kiezen 100% duurzaam in te kopen en afnemers moeten bereid zijn het af te nemen. Dit kan betekenen dat bepaalde houtsoorten of sortimenten niet of minder beschikbaar zijn en dat men bereid moet zijn alternatieven te adviseren en gebruiken.

Onze laatste metingen voor de Nederlandse markt (2017) wijzen uit dat ruim 80% duurzaam is. We zien dat stagnatie optreedt, wat mede komt door de huidige definitie van duurzaam. Daardoor valt bijvoorbeeld hout uit landschappe-

lijke beplantingen af. Mogelijk biedt het PEFC ‘TOF’-concept, met certificeringscriteria voor bomen buiten het bos, uitkomst.

Het is de moeite waard na te denken over welke waarde we hechten aan robuuste regionale en nationale initiatieven, zoals hout met een FLEGT-licentie. 100% duurzaam is in het belang van de sector. Niet voor niets wordt bij levenscyclusanalyses en dergelijke met hout uit duurzaam beheerde bossen gerekend. Alleen dan scoort hout ten opzichte van andere materialen in de regel uitstekend.

Uit de jaarlijkse Probos-monitor voor VVNH/Centrum Hout blijkt dat in 2018

opgeteld 92% van het ingevoerde hout bewijsbaar uit duurzaam beheerd bos kwam, maar dat het aandeel van gecertificeerd tropisch hardhout terugliep. Met een eenmalige daling van 0,8% (2.500 m³) bij tropisch hout kun je niet van een trendbreuk spreken. Het is deels te wijten aan beschikbaarheid, maar ook prijsgedreven. Niet-aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout is goedkoper geworden en daar is blijkbaar voldoende markt voor. Als de klant alleen kan kiezen voor duurzaam, valt het prijsargument weg en zijn we op de goede weg.

Dat neemt niet weg dat de ‘business-case’ duurzaam bosbeheer in natuurlijke tropische bossen uitdagend is. Om te voorkomen dat het aandeel verder stabiliseert of zelfs daalt, moet de vraag naar duurzaam omhoog. Met alleen de Nederlandse vraag houden we de duurzaam beheerde tropische bossen niet overeind. Daarom werken we met de Sustainable Tropical Timber Coalition, STTC, eraan om de vraag in Europa te vergroten en met de tropisch-houtfederatie ATIBT om bijvoorbeeld ook de Aziatische markt te bewerken. Idealiter weten we ook meer waarde aan bossen te geven. CO₂-opslag ligt hier voor de hand. Er is werk aan de winkel!”

‘HET GAAT AL LANG NIET MEER OVER GELD’

Arjan de Jong,
directeur GWW Houtimport, Lopik

“Toen ik al meer dan 25 jaar geleden mijn houtcarrière begon, was het gewoon dat vijf van de zes mensen tijdens het eten in onze kantine van 3 bij 5 meter rookten. Als ik dit mijn kinderen vertel kijken ze mij met grote ogen aan. Er kan veel veranderen in 25 jaar. Ook met duurzaam hout. Over een aantal jaren is aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout vanzelfsprekend.

Ik zie twee belangrijke redenen voor deze komende verschuiving. Ten eerste wordt steeds meer duidelijk dat bos behouden en aanplanten één van de oplossingen is voor de klimaatproblematiek. Dat vereist dus duurzaam bosbeheer. Een groeiende groep landen ziet de waarde in van bos en duurzame bosbouw, wat ze dan ook omarmen. Ten tweede zijn eindgebruikers, maar ook banken en beleggingsinstellingen, vaker bezig met duurzaamheid, biobased en circulariteit. Je hoort termen als betonschaamte en een toenemend aantal mensen, bedrijven en organisaties kijkt naar de voetafdruk die hun activiteiten achterlaten. Het gaat al lang niet alleen meer over geld.

Aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout past hier uitstekend bij. Anderzijds

moeten we vaststellen dat de Europese Houtverordening EUTR absoluut geen garantie is voor duurzaam bosbeheer. Alle betrokkenen bij de import vanuit bronlanden weten dit.

Vanwege bovenstaande redenen moeten we als branche toe naar 100% duurzaam tropisch hout, ook om de concurrentie van andere materialen de pas af te snijden. Is dit nu al haalbaar? Al meer dan vijf jaar verkopen wij uitsluitend aantoonbaar duurzaam geproduceerd hout. Dat is niet altijd gemakkelijk, maar ik geloof er in.

Ondanks dat het nu even wat minder lijkt te gaan in de markt, presteert GWW Houtimport prima. We groeien en zijn succesvol, kunnen een leuke boterham verdienen, maar ook de wereld mooier maken: zowel in projecten voor de klant als in de bronlanden. Wie wil dat nou niet?!”

‘GESTOPT MET VERKOOP TROPISCH HARDHOUT’

“Ik ben blij en trots dat De Vries Trappen is gestopt met het verkopen van tropisch hardhout. We maken liever gebruik van lokale alternatieven. De uitstoot door transport vermindert daardoor drastisch.

Het scheelt nogal wat of het hout uit Brazilië of uit Duitsland moet komen. Daarnaast is de herkomst van het tropische hout nooit voor 100% te herleiden. Dat is met Europees hout veel beter geregeld.

Onze klanten hebben positief gereageerd op de beslissing om te stoppen met de verkoop van tropisch hardhout. Dankzij onze alternatieven, zoals de Next Step-trappen en het aanbieden van mooie Europese houtsoorten, is deze overgang vrijwel vlekkeloos verlopen. Daarnaast heeft dit besluit ervoor ge-

zorgd dat wij als organisatie nog bewuster zijn geworden op het gebied van verduurzaming. Ook zijn wij door deze beslissing in contact gekomen met andere houtverwerkende bedrijven die eveneens wilden stoppen met tropisch hout. Deze ondernemers hebben wij een handje kunnen helpen die ambitie waar te maken. Ik denk en hoop dat in de toekomst nog veel ondernemingen ons voorbeeld volgen.

Ik verwacht dat een 100% duurzaam product uiteindelijk haalbaar is. Dit gaat echter wel verder dan alleen volledig duurzaam hout. Het is ook belangrijk te kijken naar andere componenten van het product, zoals transport, lijm, verf en meer. Op dit gebied zijn er interessante ontwikkelingen die wij blijven volgen en te zijner tijd gaan toepassen.”

Marcel Beuzenberg,
algemeen directeur De Vries Trappen, Heerenveen

‘DUURZAAM MOET DE GEMAKKELIJKE KEUZE WORDEN’

Paul van den Heuvel,
directeur Centrum Hout, Almere

“Jaarlijks importeren we uit circa vijftig landen hout en houtproducten. In de meeste landen zijn FSC en PEFC actief en groeit het areaal gecertificeerd bos.

100% duurzaam op de Nederlandse markt kan, maar vergt een keuze. De importeur kan kiezen voor boseigenaren/leveranciers die uitsluitend duurzaam geproduceerd hout aanbieden en afscheid nemen van leveranciers die dit niet kunnen of wensen. De vraag is of ‘het afscheid nemen’ bijdraagt aan vergroting van het areaal duurzaam beheerd bos.

Wij – Centrum Hout en dus VVNH en NBvT en de 22 overige ondertekenaars van het Convenant Bevorderen Duurzaam bosbeheer – denken van niet. Met deze samenwerking proberen we met alle relevante partijen niet alleen de vraag naar duurzaam geproduceerd hout in Nederland te vergroten. Maar juist om daarmee een positieve stimulans te zijn voor het verder vergroten van het areaal

duurzaam beheerd bos waarop we invloed kunnen uitoefenen. De inspanningen van de VVNH/NBvT hebben geleid tot een import van 92% duurzaam geproduceerd hout en plaatmaterialen.

Incidentele oorzaken van het teruglopen van het aanbod van duurzaam geproduceerd tropisch hout op de Nederlandse markt, zoals landelijke of regionale conflicten en toenemende eigen consumptie in de productielanden zelf, blijven. Daarmee blijft ook het toekomstige aanbod fluctueren. Om het areaal duurzaam beheerd (tropisch) bos verder te vergroten en daarmee de import van duurzaam geproduceerd (tropisch) hout te laten stijgen, is meer nodig.

Ten eerste een voortvarende implementatie van het klimaatbeleid, dat duurzaam bosbeheer stimuleert, evenals het gebruik van biobased materialen, waaronder hout. Ten tweede – dichtbij huis – moet duurzaam geproduceerd hout voor de koper en gebruiker de gemakkelijke keuze worden.

In de loop der jaren is het aantal certificeringssystemen weliswaar tot FSC en PEFC teruggebracht en vereenvoudigd. Maar aan bedrijven in de keten gestelde eisen ontmoedigen ze eerder, dan dat ze worden gestimuleerd voor gecertificeerd hout te kiezen. Het recent door TPAC goedgekeurde STIP-systeem en ook Keurhout, bieden veel bedrijven uitkomst en zullen de vraag naar FSC en/of PEFC verdergaand stimuleren.

Ten derde is het belangrijk om alle Nederlandse inspanningen en ervaringen te kopiëren naar de overige EU-lidstaten, zodat de vraag uiteindelijk vanuit heel Europa klinkt. Daarop zijn al de nodige acties gericht geweest, maar de Europese Green Deal van Frans Timmermans en het klimaatbeleid in het algemeen zullen hopelijk mooie extra stimulansen blijken. Hoewel we er nog niet helemaal zijn, is 92% een mooi resultaat. We spreken nu over bos en hout. De vraag ‘Is 100% duurzaam haalbaar?’ moeten we natuurlijk aan alle materialen stellen.”

